

**KAUNO SIMONO DAUKANTO PROGIMNAZIJS
INTEGRUOTO GAMTOS IR ĮVAIRIŲ DALYKŲ PATIRTINIO MOKYMO(SI)
PROGRAMA**

(1–8 kl.)

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Integruota gamtos ir įvairių dalykų patirtinio mokymosi programa (toliau –Programa) apibrėžia gamtos ir įvairių dalykų integruoto mokymo turinį ir yra skirta nuosekliai, sistemingai ir kryptingai ugdyti mokinių gamtamokslinę kompetenciją, siekiant paskatinti kiekvieną mokinį remtis gamtamoksline pasaulio samprata asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime bei ateities profesinėje veikloje.

2. Mokykla, derindama formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, plėtojant neformaliojo švietimo prieinamumą ir papildant formalųjį ugdymą naujomis veiklomis, aplinkomis bei formomis atsižvelgdama į mokinių poreikius ir gebėjimus suteikia mokiniams galimybę plėtoti gamtamokslinę kompetenciją – gebėjimą ir nusiteikimą naudotis gamtos pasaulį aiškinančiomis žiniomis ir gamtos tyrimų metodais siekiant atsakyti į išskylančius klausimus, ieškoti įrodymais pagrįstų išvadų bei sprendimų, suprasti žmogaus veiklos sukeltus pokyčius gamtoje ir imtis asmeninės atsakomybės už aplinkos išsaugojimą, tausoti savo ir kitų žmonių sveikatą.

3. Gamtos pasaulis vientisas, todėl ugdant mokinius negalima apsiriboti atskirų gamtos mokslų dalykų dėstymu. Reikia nagrinėti bendrus sąlyčio taškus: bendras gamtamokslines temas, glaudžiai susijusias su kasdieniu mokinių gyvenimu, universalias sąvokas ir dėsningumus, remiantis bendrais gyvosios ir negyvosios gamtos pažinimo metodais.

4. Gamtamokslinis ugdymas grindžiamas šiais principais:

4.1 orientavimosi į vertybes – gamtamokslinis ugdymas prisideda prie vertybinių nuostatų ugdymo ir jomis remiasi;

4.2 integralumo - gamtamokslinis ugdymas grindžiamas gamtos ir technikos reiškinių bei procesų holistine interpretacija;

4.3 kontekstualumo - gamtamokslinis ugdymas orientuotas į reiškinių pažinimą juos interpretuojant lokaliame ir globaliame kontekste;

4.4 perspektyvomis, orientuotomis į ateitį - gamtamokslinis ugdymas atskleidžia gamtos mokslų ir technologijų vystymosi dinamiką ir alternatyvas;

4.5 partnerystės - gamtamokslinis ugdymas plėtojamas bendradarbiaujant įvairių mokomųjų dalykų mokytojams, formaliojo ir neformaliojo vaikų švietimo įstaigoms;

4.6 patyriminiu mokymu akcentuojant asmeninę patirtį, supratimą, mokymąsi kaip pažinimą bei elgseną.

II SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, STRUKTŪRA

5. Programos tikslas – sukurti mokiniams tinkamas sąlygas bręsti kaip kūrybingai asmenybei, perimančiai esmines gamtos mokslų sąvokas ir sampratas, gebančiai įgyti gamtamokslinę kompetenciją, taikančiai ją pasaulio procesų pažinimui, kūrimui ir valdymui.

6. Programos tikslui įgyvendinti keliami uždaviniai:

6.1 ugdyti gamtamokslinę kompetenciją, kritinį mąstymą, praktinės ir kūrybinės veiklos gebėjimus ir įgūdžius;

6.2 tyrinėjant ir analizuojant aplinką, pažinti gamtą ir kultūrą, suvokti pasaulio ekosistemiškumą ir vientisumą, ugdyti(s) mokslinę pasaulėvoką, suvokti visuomenės savireguliacijos principus;

6.3 suteikti galimybę gamtos ir įvairių dalykų integracijai, padedant atskleisti įvairialypį pasaulio vaizdą;

6.4 ugdymo procesą vykdyti lanksčiai, atsižvelgiant į mokinių asmenines savybes, polinkius, gebėjimus ir patirtis;

7. Programą sudaro:

7.1 Pamokos netradicinėse erdvėse (tikslinės ekskursijos, muziejai, laboratorijos ir kt.). Mokiniai kartu su kuruojančiais mokytojais domisi ne mokykloje – gamtoje, kultūros įstaigose, įmonėse, valdžios institucijose, muziejuose ir kt. – galimybėmis ir organizuoja realaus pasaulio pažinimu pagrįstą ugdymą(si) už mokyklos ribų esančiose aplinkose.

7.2 Integruoti gamtos ir įvairių mokomųjų dalykų projektai. Mokinių grupės atlieka ilgalaikius gamtamokslinius projektus, integruojančius kelių dalykų žinias ir gebėjimus.

7.3 5-7 klasių mokiniai vykdo asmeninį metinį tiriamąjį kūrybinį darbą gamtamoksline tema

7.4 Šalies ir tarptautiniai projektai, dalyvavimas kuriose suteiks mokiniams galimybę įgyta patirtimi dalintis su bendraamžiais Lietuvoje bei užsienio valstybėse.

III SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

8. Programa įgyvendinama:

8.1 integruojant formaliojo ir neformaliojo švietimo veiklas;

8.2 naudojant projektinę ugdymo(si) veiklą, 1-8 klasėse vykdant projektinius, kūrybinius darbus;

8.3 5-7 klasių mokiniai vykdo asmeninį metinį tiriamąjį kūrybinį darbą gamtamoksline tema

8.4 taikant aktyviojo ugdymo metodus ir priemones: kūrybinį darbą grupėse, eksperimentus, tyrimus, dalijimąsi patirtimi ir atradimais, darbo rezultatų pateikimu, pristatymu ir analize;

8.5 bendradarbiaujant su progimnazijos partneriais vykdomi mokomieji, tiriamieji ir pažintiniai projektai.

IV SKYRIUS PROGRAMOS REZULTATAI

9. Įgyvendinus programą, mokiniai gebės:

9.1 naudotis gamtos pasaulį aiškinančiomis žiniomis ir gamtos tyrimų metodais siekiant atsakyti į išskylančius klausimus, ieškoti įrodymais pagrįstų išvadų bei sprendimų; suprasti žmogaus veiklos sukeltus pokyčius gamtoje ir imtis asmeninės atsakomybės už aplinkos išsaugojimą, tausoti savo ir kitų žmonių sveikatą;

9.2 tyrinėjant ir analizuojant aplinką, pažinti gamtą ir kultūrą, suvokti pasaulio ekosistemiškumą ir vientisumą, ugdyti(s) mokslinę pasaulėvoką, suvokti visuomenės saviorganizacijos principus.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VEIKLOS TURINYS

I. STEBĖK. SUŽINOK. TIRK. PAŽINK

(Pamokos netradicinėse erdvėse (tikslinės ekskursijos, muziejai, laboratorijos ir kt.):

1. „Gyvūnijos pasaulyje“ (Zoologijos sodas).
2. „Botanikos sodo spalvos“ (VDU botanikos sodo laboratorijos).
3. „Dzūkijos kultūrinis paveldas“ (Pamerkys).
4. „Tarp žemės ir dangaus“ (Molėtų observatorija).
5. „Aš ir mano kūnas“ (LSMU anatomijos muziejus).
6. Edukacinės programos „Duonos kelias“, „Pasėdėkim prie kūčių stalo“ (Anykščių regioninis parkas).
7. „Lietuvos energetinė sistema“ (Kauno, Kruonio hidroakumuliacinė ir Lietuvos šiluminė elektrinė).
8. Etnografiniai muziejai Lietuvoje (Rumšiškės).
9. Gydomosios vandens versmės (Birštonas, Druskininkai).
10. Nemuno kilpų regioninis parkas „Gražiosios Nemuno kilpos“.
11. Energetikos ir technikos muziejus – „Iliuzija – mokslas, mistika ar apgaulė“.
12. „Tyrėjų naktis“ (KTU).
13. „Erdvėlavis – Žemė“ (KTU)
14. Edukacinės programos gamtos mokykloje (Kauno marių regioninis parkas).
15. Edukacinės programos Kauno technikos kolegijoje.
16. Bendradarbiavimas su „Žaliosiomis mokyklomis“.

II. TIRK. ATRASK. APIBENDRINK. DALINKIS

(Integruoti projektai):

1. „Gamtos reiškiniai“ 1 klasei:

- 1.1. Spalvos gamtoje.
- 1.2. Diena – naktis.
- 1.3. Dangaus paslaptys.
- 1.4. Vandens lašelio kelionė.
- 1.5. Žmogus gamtoje

2. „Baltijos jūra“ 2 klasei:

- 2.1. Baltijos gintaras.
- 2.2. Jūros gyvūnija.
- 2.3. Laivyba.
- 2.4. Vėtrungės.
- 2.5. Pajūrio miestai ir miesteliai.

3. „Išradimai“ 3 klasei:

- 3.1. Ką žmogus išrado pirmiausia?
- 3.2. Kaip išradimai keičia pasaulį?
- 3.3. Ką išrado lietuviai?
- 3.4. Ką gali robotai?
- 3.5. Kas laukia mūsų ateityje?

4. „Ekologija“ 4 klasei:

- 4.1. Šiluminiai reiškiniai ir ekologinės problemos.
- 4.2. Žmogus keičia Žemę.
- 4.3. Ekstremalūs gamtos reiškiniai.
- 4.4. Tvarkau savo aplinką.
- 4.5. Vandens telkinio tarša.

5. „Gamtos reiškiniai“ 5 klasei:

- 5.1. Vaivorykštė.
- 5.2. Šviesa ir spalvos.
- 5.3. Judėjimas ir jėgos.
- 5.4. Šiluminiai reiškiniai ir ekologinės problemos.
- 5.5. Vaizdų pasaulyje.
- 5.6. Vandens lašelio kelionė.
- 5.7. Žmogus keičia Žemę.
- 5.8. Nuo saulėtekio iki saulėlydžio.
- 5.9. Ekstremalūs gamtos reiškiniai.
- 5.10. Gamtos įdomybės.
- 5.11. Ugnies paslaptys.
- 5.12. Vėjas ir žmogus.
- 5.13. Meteorologiniai stebėjimai ir orų prognozė.
- 5.14. Dangaus paslaptys.
- 5.15. Klimato kaita.

6. „Vanduo – įprastas ir paslaptingas“ 6 klasei:

- 6.1. Vanduo – mano draugas.
- 6.2. Lietuvos vandens telkiniai.
- 6.3. Vanduo – ateities kartoms.
- 6.4. Vanduo – gyvybės šaltinis.
- 6.5. Vandens lašelio kelionė
- 6.6. Vandens telkinio tarša.
- 6.7. Žemė – žydroji planeta.
- 6.8. Vandens paslaptys.
- 6.9. Vandens savybės.
- 6.10. Vandens reikšmė.
- 6.11. Tvenkinys – vandens ekosistemos paslaptis.
- 6.12. Ką gali vanduo?
- 6.13. Krituliai.
- 6.14. Vandens teikiami malonumai.
- 6.15. Vanduo – sveikatos šaltinis.

7. „Šviesos ir garsų pasaulyje“ 7 klasei:

- 7.1. Vaivorykštė.
- 7.2. Šviesos ir šešėlių žaismas.
- 7.3. Šviesa žmogaus gyvenime.
- 7.4. Šviesos atspindžiai aplink mus.
- 7.5. Regėjimo ypatumai.
- 7.6. Spalvotas pasaulis.
- 7.7. Šviesos savybės.
- 7.8. Žiedų juosta.
- 7.9. Šviesos šaltiniai
- 7.10. Aš girdžiu.
- 7.11. Gamtos garsai.
- 7.12. Kaip sklinda garsas?
- 7.13. Garsų poveikis žmogui.
- 7.14. Tamsa ir tylą.
- 7.15. Muzikiniai garsai.

8. „Energija visur“ 8 klasei:

- 8.1. Energijos šaltiniai.
- 8.2. Energija mūsų namuose.
- 8.3. Maistas – energijos šaltinis.
- 8.4. Mitybos grandinė.
- 8.5. Kam reikalinga energija?
- 8.6. Kvėpavimas - energija.
- 8.7. Atsinaujinančių šaltinių energija – ateities energija.
- 8.8 Šiluminė energija.
- 8.9. Elektros energija.
- 8.10. Saulės energija.
- 8.11. Energija ir aplinka.
- 8.12. Kaip taupyti energiją?
- 8.13. Energingas žmogus - sveikas žmogus.
- 8.14. Energijos vartojimo efektyvumas.
- 8.15. Energijos virsmai.

III. BENDRAUK. DALINKIS. SUŽINOK (Etwinning projektai)

III TRIMESTRO PABAIGOJE – Mokyklos mokinių konferencija „Tirk. Atrask. Apibendrink. Dalinkis“ (atliktų tiriamųjų darbų sklaida).

IV. SUPRANTU. SAUGAU. TAUPAU (Visus metus vykstantys projektai)

1. Integruotas gamtos ir vokiečių kalbos projektas (Goethe's institutas).
2. Programa „Darni mokykla“.
3. Projektas „Mokyklos aplinka – laboratorija“.
4. 2-4 klasių asmeniniai metiniai tiriamieji projektiniai darbai „Mane supantis pasaulis“.
5. 5 – 7 klasių mokinių gamtamoksliniai asmeniniai metiniai tiriamieji kūrybiniai darbai.
6. Projektas „Mes rūšiuojame“.